

SYLLABUS

1. Puni naziv nastavnog predmeta:

Demogeografski razvoj Bosne i Hercegovine

2. Skraćeni naziv nastavnog predmeta / šifra:**3. Ciklus studija:**

1

4. Bodovna vrijednost ECTS:

3

5. Status nastavnog predmeta: Obavezni Izborni**6. Preduslovi za polaganje nastavnog predmeta:**

Nema

7. Ograničenja pristupa:

Samo studenti geografije

8. Trajanje / semestar:

1

6

9. Sedmični broj kontakt sati:

9.1. Predavanja:

2

9.2. Auditorne vježbe:

1

9.3. Laboratorijske / praktične vježbe:

0

10. Fakultet:

Prirodno-matematički fakultet

11. Odsjek / Studijski program:

Geografija

12. Odgovorni nastavnik:

Dr. sc. Dževad Mešanović, docent

13. E-mail nastavnika:

dzevad.mesanovic@untz.ba

14. Web stranica:

<http://www.pmf.untz.ba/>

15. Ciljevi nastavnog predmeta:

- Usvajanje i sticanje znanja o demogeografskom razvoju Bosne i Hercegovine i faktorima koji su uticali na razvoj stanovništva. Težište proučavanja je na razumijevanju i objašnjavanju dinamičnih komponenti: nataliteta, mortaliteta i prostorne pokretljivosti, analizi struktura stanovništva, planiranja porodice i budućnosti stanovništva. Posebna pažnja biće posvećena eksternim faktorima koji su značajno uticali na demografski razvoj Bosne i Hercegovine. Pritom se daju objašnjenja o djelovanju različitih faktora, prije svega prirodne osnove te društvenih, ekonomskih, političkih i drugih obilježja demografskog razvoja. Studenti trebaju steći znanja i vještine za prikupljanje i korištenje relevantnih podataka o strukturama stanovništva BiH, kao i njihovo detaljno analiziranje. Trebaju steći osnove znanja o ulozi i značaju determinanti demografskog razvoja u cilju sprovođenja adekvatnih mjera populacione politike.

16. Ishodi učenja:

Na kraju semestra/kursa uspješni studenti, koji su tokom čitavog nastavnog procesa kontinuirano obavljali svoje obaveze, će biti osposobljeni da:

- Uoče i kvantificiraju određene demogeografske pojave i procese, te njihove promjene na prostoru Bosne i Hercegovine, kao i njihov uticaj na opći društveno-ekonomski razvoj;
- Primjene stečena znanja o stanovništvu BiH kao osnovnom obliku i determinanti dinamike i razmještaja populacije i bitnoj komponenti razvitka ljudskog društva;
- Uoče i objasne uticaj eksternih faktora (ratova i sukoba) na demografski razvoj Bosne i Hercegovine;
- Usvojeno znanje iz ovog predmeta koriste za izradu završnog rada i buduća demogeografska istraživanja;
- Razvijaju samostalno, odgovorno i kritičko mišljenja o značenju stanovništva u prostornim procesima i razvoju.

17. Indikativni sadržaj nastavnog predmeta:

1. Osnovni pojmovi, ciljevi i zadaci demogeografskog proučavanja stanovništva Bosne i Hercegovine
2. Razvoj naseljenosti, razmještaj i gustina stanovništva
3. Ukupno kretanje stanovništva
4. Prirodno kretanje stanovništva, natalitet, mortalitet i prirodni priraštaj
5. Prostorna pokretljivost stanovništva, unutašnje i vanjske migracije
6. Prisilne migracije stanovništva krajem XIX i početkom XX stoljeća
7. Prisilne migracije stanovništva krajem XX stoljeća
8. Demografski gubici stanovništva Bosne i Hercegovine za vrijeme austrougarske okupacije, 1878-1918. godine
9. Demografski gubici stanovništva Bosne i Hercegovine za vrijeme Drugog svjetskog rata
10. Demografski gubici stanovništva Bosne i Hercegovine tokom agresije, 1992-1995. godine
11. Promjene u strukturama bosanskohercegovačkog stanovništva
12. Seosko i gradsko stanovništvo, depopulacija Bosne i Hercegovine
13. Populaciona politika
14. Prognoze i perspektive budućeg razvoja stanovništva Bosne i Hercegovine
15. Završna predavanja; osvrt na ukupne demografske procese u Bosni i Hercegovini

18. Metode učenja:

Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, posmatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje.

Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logički, društveni i samostalni.

U cilju efikasnog izvođenja nastave, postizanja ishoda učenja i kompetencija studenata, planirane su sljedeće metode uspješnog učenja: metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije i ilustracije, metoda razgovora u obliku pitanja i odgovora ili u obliku rasprave, tekstualna metoda i metoda praktičnog rada.

Predavanja se uglavnom izvode frontalnim oblikom rada uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja, uz aktivno učešće i diskusije studenata.

Auditorne vježbe uključuju: frontalni rad, rad u grupama, rad u parovima i individualni rad.

Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.

19. Objašnjenje o provjeri znanja:

Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem završnog ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina i sadrži maksimalno 100 bodova (Odjeljak 20).

Za prisustvo na predavanjima i vježbama u toku semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Maksimalan broj od 5 bodova dobivaju studenti koji nisu ili su jednom izostali, 4 boda dobivaju studenti koji su 2 puta izostali, 3 boda studenti koji su 3 puta izostali a studenti koji su više od tri puta izostali, a nisu priložili odgovarajuće opravdanje nemaju pravo na ovjeru predmeta od strane predmetnog nastavnika i shodno tome, nemaju pravo ni na bodove.

Za kontinuiranu aktivnost na predavanjima i vježbama u toku cijelog semestra student može ostvariti od 0 do 5 bodova. Aktivnost studenta se određuje angažmanom u nastavnom procesu, praćenjem i aktivnim učešćem u nastavi na predavanju i vježbama.

Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu test (prvi parcijalni ili prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od definisanja i objašnjenja pojmova, dopunjavanja, povezivanja i zaokruživanja tačnih odgovora. Svaki tačan odgovor boduje se sa količinom bodova koja isključivo zavisi od težine pitanja. Student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu test (drugi parcijalni ili drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Drugi parcijalni test je indentičan prvom parcijalnom testu. Oba testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime se postiže ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit.

Obavezna je izrada seminarskog rada na kojem student može maksimalno ostvariti 10 bodova. Seminarski rad se u pisanoj formi predaje predmetnom nastavniku/saradniku na pregled i ocjenu, a zatim se prezentira usmeno.

Završni ispit je pismeni. Na pismenom dijelu ispita, koji obuhvata cjelokupno gradivo obrađeno na predavanjima i vježbama student može maksimalno ostvariti 50 bodova s tim da je za polaganje ispita potrebno osvojiti 25 bodova.

Format pitanja u testu je identičan pitanjima na parcijalnim ispitima. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom pismenom ispitu. Identičan navedenom je način polaganja popravnog i dodatnog popravnog ispita.

20. Težinski faktor provjere:

Ocjena na ispitu sadrži maksimalno 100 bodova, te se utvrđuje prema slijedećoj skali:

Kriterij	Broj bodova	Osvojen broj bodova	Ocjena	ECTS ocjena
Urednost pohađanja nastave	0-5	< 54	5	F
Aktivnost na nastavi	0-5	54 - 63	6	E
Testovi tokom nastave	0-30	64 - 73	7	D
Seminarski rad	0-10	74 - 83	8	C
Završni ispit	25-50	84 - 93	9	B
Ukupno	25-100	94 - 100	10	A

21. Osnovna literatura:

1. Tokača, M. (2012). Bosanska knjiga mrtvih: Ljudski gubici u Bosni i Hercegovini 1991–1995. Knjige I-IV. Sarajevo: Istraživačko dokumentacioni centar
2. Tabo, E. (2009). Rat u brojkama: Demografski gubici na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. do 1999. godine. 2. izdanje Beograd: Helsinški odbor za ljudska prava Srbije
3. Imamović, E. (1998). Porijeklo i pripadnost stanovništva BiH. Sarajevo: Bosanski korijeni
4. Žerjavić, V. (1989). Gubici stanovništva Jugoslavije u Drugom svjetskom ratu. Zagreb: Jugoslavensko viktimološko društvo
5. Kočović, B. (1985). Žrtve Drugog svjetskog rata u Jugoslaviji. London: Bidles of Guilford for Veritas Foundation Press
6. Enciklopedija Jugoslavije (1983). Separat SR Bosna i Hercegovina. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod
7. Osmansko-turski katastarski popisi (defteri) za područje Bosne i Hercegovine
8. Popisi stanovništva Bosne i Hercegovine. Sve knjige popisa od 1879. do 2013. godine

22. Internet web reference:

1. <http://www.bhas.ba/>
2. <http://www.fzs.ba/>
3. <http://www.rzs.rs.ba/>

23. U primjeni od akademske godine:

2016/2017.

24. Usvojen na sjednici NNV/UNV: